

TURVA SYNTYY, KUN JOKU JÄÄ RINNALLE

Osallisuus, järjestöt ja ihmisen kokemus jatkuvuudesta

Soile Kuitunen

SOSTEn hallituksen
varapuheenjohtaja, Miina Sillanpään
Säätien toimitusjohtaja

Esityksen teemat

Turvallisuuden muuttuva maisema
Yhteisöt rakentavat turvallisuutta
Järjestöjen merkitys ja rooli
Mitä tapahtuu jos kohta ei ole ketään?

(Esityksen kuvat: Pixabay)

Selvitys: Uudet turvallisuusuhat paljastavat kehityksen paikkoja Suomen varautumisessa

16.4.2026 05:10:00 EEST | [Sitra](#) | Tiedote

Jaa

Turvallisuuskeskustelussa henkinen kriisinkestävyys ja yhteisöjen merkitys uhkaavat jäädä katveeseen. Uuden selvityksen mukaan materiaallinen varautuminen tai maanpuolustushenki eivät pelkästään riitä turvallisuusympäristön murroksessa.

E2:n ja Norstatin Sitralle tekemän [kyselytutkimuksen](#) mukaan tarvetta vahvistaa yhteisöjen vuorovaikutusta on, sillä yli neljännes suomalaisista kokee voimavaransa heikoiksi ja lähes neljä kymmenestä ei luota yhteiskunnan kykyyn selättää vaikeuksia.

Tutkimusnäyttö tosin korostaa, että yhteiskunnan henkinen kriisinkestävyys ei rakennu pelkästään yksilöiden ominaisuuksista tai valtion toimenpiteistä, vaan se on keskeisesti yhteisöjen ominaisuus.

Suomen sotien jälkeinen sosiaalinen, sivistyksellinen ja taloudellinen menestystarina on perustunut pitkälti luottamukseen. Monilla mittareilla mitattuna Suomi on ollut ja on maailman mittakaavassa esimerkillinen luottamusyhteiskunta. Tähän ajatukseen olemme myös menneiden vuosikymmenten aikana tottuneet. Juuri nyt maailma ja Suomi sen osana ovat kuitenkin keskellä poikkeuksellista murrosta, joka kyseenalaistaa vanhat oletuksemme luottamusyhteiskunnan perustasta.

Ihminen tarvitsee usein ensimmäiseksi kokemuksen, ja vasta sen jälkeen ratkaisun.

Minut huomataan, minua kuullaan, enkä jää tämän kanssa yksin.

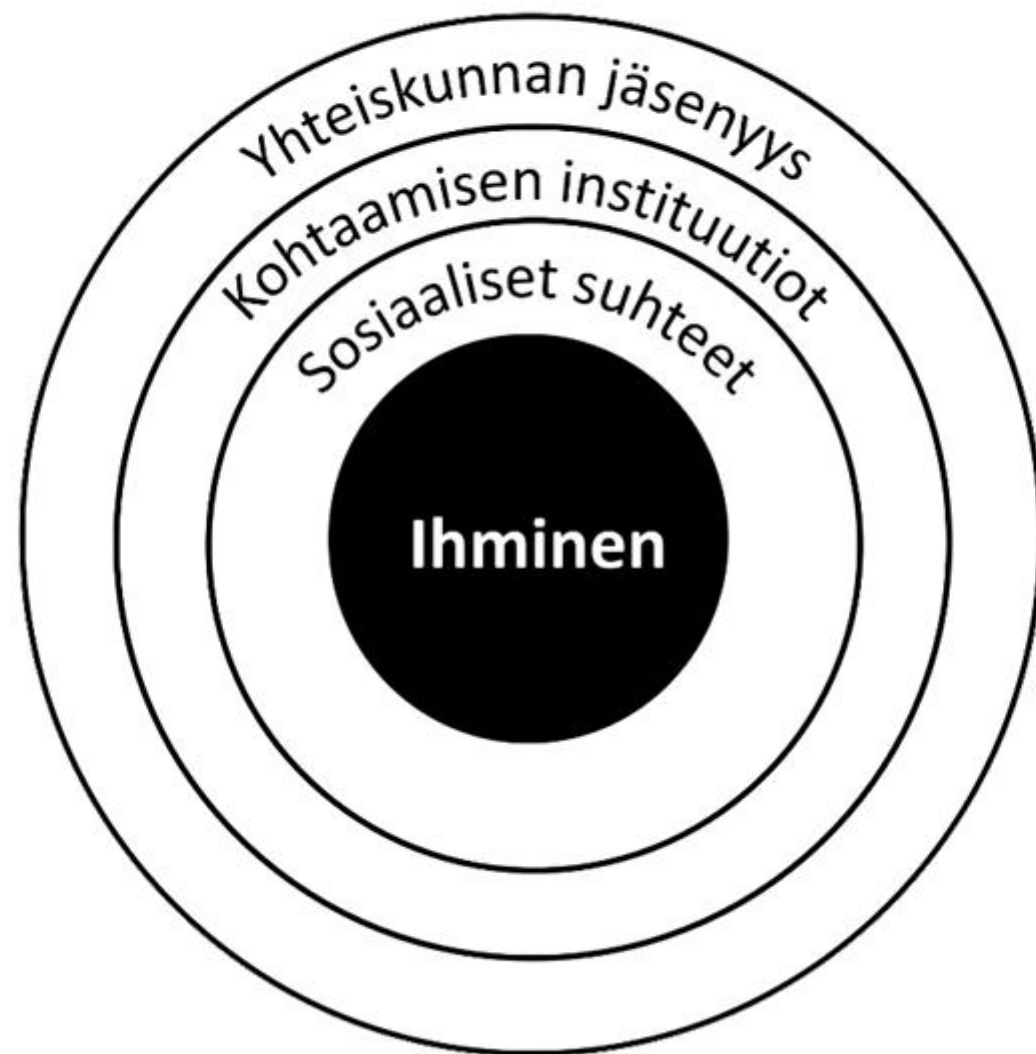
Toiminta vastaa tarpeeseen, turva kantaa siirtymien yli

PALVELUT JA JÄRJESTELMÄT

Arvioi tilanteen
Hoitaa tai tuottaa kuntoutumista
Tekee päätöksiä
On rajattu ajassa

TURVA

Rakentaa luottamusta
Säilyttää yhteyden
Vahvistaa toimijuutta
Jatkuu arjessa

Osallisuuden häiriö voi alkaa pienestä

EN TULE KUULLUKSI

Oma tieto ja omat tavoitteet jäävät järjestelmän kielen alle.

EN KUULU MIHINKÄÄN

Palvelukontakteja on, mutta yhteisö ja vastavuoroisuus puuttuvat.

MINUA EI TARVITA

Ihmisestä tulee tuen kohde, vaikka hänellä olisi paljon annettavaa.

Järjestöt ovat kokoaan suurempi turvan ja osallisuuden verkko

LÄHES 9 000

sosiaali- ja terveysalan
järjestöä

**1,3
MILJOONAA**

jäsentä

500 000

vapaaehtoista

Järjestö on suhde

IHMISEEN

Kuulee kokemuksen, kokoaa ihmisiä yhteen ja vahvistaa toimijuutta.

YHTEISKUNTAAN

Tunnistaa epäkohtia, haastaa vallitsevia käytäntöjä ja rakentaa uusia ratkaisuja.

PALVELUIHIN

Ehkäisee, täydentää ja jatkaa tukea — mutta ei tyhjene palveluntuottajan rooliin.

Järjestön tehtävä on sekä auttaa tässä hetkessä että muuttaa huomisen ehtoja.

Sote-ammattilainen ja järjestö näkevät eri osan samasta elämästä

AMMATTILAINEN NÄKEE

Terveysten ja toimintakyvyn
Palvelutarpeen
Riskit ja oikeudet
Hoidon tai kuntoutumisen tavoitteen

JÄRJESTÖ NÄKEE

Arjen hiljaiset esteet
Vertaiset ja läheiset
Toivon ja merkityksen
Mahdollisuuden osallistua

Ratkaiseva kysymys

Mitä tapahtuu, kun katsomme ihmistä diagnoosin, iän tai palvelun sijaan hänen elämästään ja arjestaan käsin?

Pitkäikäistyvä Suomi tarvitsee enemmän yhteyttä, ei vähemmän

**Pitkä elämä lisää mahdollisuuksia
mutta myös siirtymiä, joissa yhteys
voi katketa.**

Ikääntyvänä työelämässä

Eläkkeelle jääminen

Puolison menetys

Toimintakyvyn muutos

Muistisairaus

Muutto ja palveluihin siirtyminen

**Hyvä ikääntyminen rakentuu
myös siitä, mihin ihminen kuuluu
ja missä hänen
elämänviisauttaan tarvitaan.**

Järjestöt eivät vain paikkaa yhteiskunnan aukkoja. Ne muuttavat yhteiskuntaa.

Ne nostavat vaietetut kokemukset julkisuuteen, rakentavat uusia toimintatapoja ja laajentavat käsitystämme oikeuksista, osallisuudesta ja hyvästä elämästä.

Suojakupla

- turvallisuus ennen osallistumista
- *"tärkeintä on, että mitään ei tapahdu"*

Asiantuntijakupla

- puhumme ihmisistä ilman ihmisiä
- *"Meillä on tästä asiasta jo melko hyvä käsitys"*

Puhekupla

- ammattikieli, hankekieli, strategiakieli
- *"Vahvistamme osallisuutta moniammatillisella yhdyspintatyöllä."*

Palvelukupla

- palvelu on olemassa, joten oletamme ongelman ratkenneen
- *"Palveluverkkoa on uudistettu ja palvelut on koottu keskitetysti."*

Digikupla

- osa jää ulkopuolelle
- *"Palvelut löytyy verkosta"*

Pois suojakuplasta –järjestöjen ydintä

Siirrytään oletuksista todellisiin havaintoihin. Pois siitä, mitä kuvittelemme ihmisten tarvitsevan. Kohti sitä, mitä heidän elämässään todella tapahtuu, ja mitä he haluavat tapahtuvan.

MIINA SILLANPÄÄN SÄÄTIÖ

Mitä järjestöjen on itse luvattava?

OLEMME LÖYDETTÄVISSÄ

Kuvaamme tuen selkeästi ja
pidämme yhteystiedot ajan
tasalla.

OSOITAMME VAIKUTUKSEN

Kerromme, keitä tavoitetaan,
mikä muuttuu ja mitä opimme.

UUDISTUMME YHDESSÄ

Rakennamme ratkaisuja
ihmisten, ammattilaisten ja
muiden järjestöjen kanssa.

Rahoitusleikkaus siirtää tarvetta ja lisää kustannuksia

274 M€

STE-avustuksia vuonna 2026

–110 M€

vuoden 2024 tasosta

Kun matalan kynnyksen tuki katoaa, tarve näkyy myöhemmin raskaampana palvelutarpeena, yksinäisyytenä ja kriiseinä.

#KohtaEiOleKetään

Sote-järjestöjen
valtionavustuksista ollaan
leikkaamassa ensi vuonna
kerralla **yli kolmasosa** ja
koko hallituskauden aikana
lähes puolet.

Mitä jos kohta ei ole ketään?

#KohtaEiOleKetään

mieli

Kiitokset ja hyvää syksyä!

**Mieluusti ota yhteyttä:
soile.kuitunen@miinasillanpaa.fi**

Myös podcastit:

<https://open.spotify.com/show/0oiUmSbJfNFPDAy8ltRg2y>

MIINA SILLANPÄÄN
TULEVAISUUSAKATEMIA

OSALLISUUDEN HÄIRIÖ

**Miina Sillanpään Tulevaisuusakatemia
julkaisusarja nro 2**

Kuitunen Soile

Roilas Eeva

[https://cdn.prod.website-
files.com/66bb01adb7f809bab598b7c0/6a1e7ce687663fb312c
b593_Osallisuuden%20hairio_julkaisu_web_final-3.pdf](https://cdn.prod.website-files.com/66bb01adb7f809bab598b7c0/6a1e7ce687663fb312cb593_Osallisuuden%20hairio_julkaisu_web_final-3.pdf)